ומי הוה שמן המשחה. בימי יהואחז דקתני ויהואחז נמשח מפני יהויקים: **והסניא מעגנו לאהרן וכו'.** מדכתיב משימו בארגז מגדו דלארגז בגד אהרן קאי אלמא בהדי אהרן נגנו ומדקאמר יאשיהו תנו את ארון ה' בבית וגו' משמע שלוה לגנוזו: **אין לכם משא בכתף.** [ז] אמר להם אם גולה עמכם שוב אינכם מחזירין אותו בכתפיכם לזה לגנוזו: **אמר אשסס.** דכתיב בארון[ח] ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת וגו' וכתיב [שם כט:] ונועדתי שמה לבני ישראל וכתיב בנגנת המן [שם טז:] ומן שמה מלא העומר מן מה אהרן נגנו אף בנגנת המן נגנו: **אמר אשי דורוש דורוש.** דכתיב בנגנת המן והנח אותו לפני ה' למשמרת לדורותיכם [שם] וכתיב בשמן המשחה שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם [שם לא] מה בנגנת המן נגנו אף שמן המשחה נגנו: **משמרת משמרת.** דכתיב בנגנת המן דהוי נגנו למשמרת לדורותיכם וכתיב במקלו של אהרן למשמרת לאות לבני מרי וגו' [ט] מה בנגנת המן נגנו אף מקלו של אהרן נגנו: **אמר רב פפא באפרסמא דיש.** משמו אמר יהואחז: **כמין זוג.** דהדר ליה הודרני באצבעתיה בכלילא (מזה): **כמין כף יוני.** שמתחיל למשוח באצבעו בין ריסי עייניו ומושך אצבעו על הראש והולך עד שמגיע לעורף ככף יוני מזה [י]: **נותנים לו שמן בין ריסי עיניו.** ושם מושחים לכהן כמין כף יוני כדפרישנא: **מאן דאמר יציקה עדיפא דכתיב ויצוק משמן המשחה.** והדר וימשח: **שכן אפר מוצא אצל כלי שרת.** דהוה מזיחה ולא יציקה: **מה עשה ויצוק משום דוימשח.** כגון: **כשהוא מספר.** כשהיה מדבר עם אחרים: **עולות ויושבות.** בעקרי זקנו כדי שלא יפלו: **שמא ח"ו מעלתי בשמן המשחה.** שנגעתי בו כשהבאתי: **ואני מעלתי.** שמא נפל עלי מן השמן במקום שאין ראוי למזיחה ומעלתי: **וסורדפס אותו אל**

ומי הוה שמן המשחה [ו] והתניא [א] משנגנו ארון נגנו שמן המשחה וצנצנת המן ומקלו של אהרן שקדיה ופרחיה וארגז ששלחו פלשתים דורון לישראל שנאמר [1] ואת כלי הזהב אשר השבותם לו אשם תשימו בארגז מצדו ושלחתם אותו והלך ומי גנזו יאשיהו מלך יהודה גנזו שראה שכתוב בתורה [2] יולך ה' אותך ואת מלכך וגו' צוה וגנזום שנאמר [3] ויאמר ללוים המבינים לכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בכתף עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל ואמר רבי אלעזר אתיא שם שם אתיא משמרת משמרת אתיא דורות דורות אמר רב פפא באפרסמא דכיא ת"ר [ב] כיצד מושחין את המלכים [2] כמין זוג ואת הכהנים כמין כי [ג] מאי כמין כי אמר רב מנשיא בר גדא [2] כמין כף יוני תני חדא [ד] בתחלה מוצקין שמן על ראשו ואח"כ נותנין לו שמן בין ריסי עיניו ותניא אחריתי בתחלה נותנין לו שמן בין ריסי עיניו ואח"כ מוצקים לו שמן על ראשו תנאי היא איכא דאמרי משיחה עדיפא ואיכא דאמרי יציקה עדיפא מ"ט דמאן דאמר יציקה עדיפא דכתיב [4] ויצוק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אותו לקדשו ומאן דאמר משיחה עדיפא מ"ט קסבר שכן אתה מוצא אצל כלי שרת והכתיב ויצוק ובסוף וימשח הכי קאמר מאי טעם ויצוק משום דוימשח ת"ר [ה] [5] כשמן הטוב [וגו'] יורד על הזקן זקן אהרן וגו' כמין שני טפי מרגליות היו תלויות לאהרן בזקנו אמר רב פפא תנא כשהוא מספר עולות ויושבות לו בעיקר זקנו ועל דבר זה היה משה דואג אמר שמא חס ושלום מעלתי בשמן המשחה יצתה בת קול ואמרה כשמן הטוב וגו' [6] כטל חרמון מה טל חרמון אין בו מעילה אף שמן המשחה שבזקן אהרן אין בו מעילה ועדיין היה אהרן דואג אמר שמא משה לא מעל אבל אני מעלתי יצתה בת קול ואמרה לו [7] הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד מה משה לא מעל אף אתה לא מעלת ת"ר [ו] אין מושחים את המלכים אלא על המעיין כדי שתמשך מלכותם שנא' [8] ויאמר המלך להם קחו עמכם את עבדי אדוניכם [וגו'] והורדתם אותו אל גיחון [ז] אמר רבי אמי האי מאן דבעי לידע אי מסיק שתיה אי לא ניתלי שרגא בעשרה יומי דבין ראש השנה ליום הכפורים בביתא דלא נשיב זיקא אי משיך נהוריה נידע דמסיק שתיה ומאן דבעי למיעבד [ח] בעיסקא ובעי למידע אי מצלח אי לא מצלח לירבי תרנגולא אי שמין ושפר מצלח האי מאן דבעי למיפק [לאורחא] ובעי למידע אי חזר ואתי לביתא אי לא ניקום בביתא [ט] דחברא אי חזי בבואה דבבואה לידע דהדר ואתי לביתא ולאו מלתא היא דלמא חלשא דעתיה ומיתרע מזליה [ט] אמר אביי השתא דאמרת סימנא מילתא היא [ט] [לעולם] יהא רגיל [י] למיחזי בריש שתא קרא ורוביא כרתי וסילקא ותמרי אמר להו רב משרשיא [כ] לבריה כי בעיתו מיעל ומיגמרי קמי רבייכו גרסו מתניתא ועלו לקמי רבייכו וכי יתביתו קמיה חזו לפומיה דכתיב [9] והיו עיניך רואות את מוריך וכי גרסיתו גרסו על נהרא דמיא דכי היכי דמשכן מיא משכן שמעתתייכו ותיבו [ל] אקילקלי דמתא מחסיא ולא תיבו אפדני דפומבדיתא טב גלדנא סריא [דמתא מחסיא למיכל] מכותחא דרמי כיפי [10] רמה קרני באלהי [מ] רמה קרני ולא רמה פכי דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותן שאול ויהוא שנמשחו בפך לא נמשכה מלכותן: המשוח בשמן המשחה וכו': ת"ר [נ] משיח יכול מלך ת"ל כהן אי כהן יכול מרובה בגדים ת"ל משיח אי משיח יכול משוח מלחמה תלמוד לומר והכהן המשיח שאינו משיח על גביו מאי משמע [מא] כדאמר רבא הירך המיומנת שבירך הכא נמי המשיח המיומן שבמשוחים אמר מר משיח יכול מלך מלך פר הוא דמייתי שעיר הוא דמייתי איצטריך ס"ד אמינא על שגגת מעשה יביא שעיר על העלם דבר יביא פר קמ"ל: אין בין משוח בשמן המשחה כו': מתניתין דלא כרבי מאיר דאי ר"מ הא [מב] תניא מרובה בגדים מביא פר הבא על כל המצות דברי ר"מ ולא הודו לו חכמים מ"ט דר"מ דתניא [11] משיח אין לי אלא משוח בשמן המשחה מרובה בגדים מנין תלמוד לומר הכהן המשיח במאי אוקימתיה ברבנן אימא

ניחון. אלמא בעי משיחה על המעיין: **ניפלי.** ידליק: **אי משיך נהוריה.** שדולק כל זמן שהשמן בתוכו: **לירבי תרנגולא.** על שם הטוח עיסקא: **שמין ושפיר.** משמנת ומשבחת: **כיפא דחברא.** בית חמון: **ולאו מילתא היא.** דזימנא דאף על גב דליתא ליה בבואה הדר אתי ואפי' הכי לא לינדע הכי דדלמא לא חזי בבואה דבבואה תלתא דעתיה ומתרע מזליה ולא הדר אתי [משום דמיתרע מזליה דאי לא הוה עביד הכי לא הוה אתי] הלכך לא ליעביד: **קרא ורוביא כרתי וסילקא ותמרי.** דהני גדלי לענג טפי משאר ירקות. קרא דלענא רוביא תלתן: **גרסו מפניתא.** מעיקרא כי היכי דתהוי מרגלא מילתא בפומייהו ותהוון יודעין למשמע ליה: **ממשכן שמעתא.** דלא ליפסוק מפומייהו כמעין זה שמושך והולך: **דמתא מחסיא.** הוו תלמידי חכמים רמויים להוראה ותרכות יפה היה בהם אבל בפומבדיתא לא הוי תרכות מעליא כל כך וקאמר ליה מוטב לו לדור באפיפה במתא מחסיא מלדור בחפדנא בפומבדיתא: **גילדנא סריא.** מוטב לאכול דג קטן מוסרח כדאמרינן בפ"ק דמו"ק (דף יא:) כורא שמוך למיסרחיה מעלי: **מכותחא דרמי כיפי.** לפילו מכותחא שהוא מטונא ומזק שמשכר את האדם כשהפכים הימנו אעפ"כ לא תאכל הימנו כדאמרינן בפרק (ערבי פסחים) [ואלו עוברין (פסחים דף מב.)] שלשה דברים נאמרו בכותח מטמטם את הלב וכו'. כיפי אלעיס כדאמרגמינן אלע כיפא [ב]. אית דמפרשי מוטב תאכל גילדנא סריא שאין דמיהם יקרים מכותח שאוכלים אותו עשירים ואיכא דפרים ברמי כיפי לגוי' במגדלים וחומות גדולות לפי שדמיהם יקרים: **אם הכהן המשיח יכול מלך.** יביא פר שהיה משוח ת"ל כהן: **המיומן שבמשוחים.** דהייגו כהן גדול: **מרובה בגדים מנין תלמוד לומר.** והביא הכהן המשיח:

לימא

תורה אור השלם

1. וְלִקַּחְתֶּם אֵת אֲרוֹן יְיָ וְנִתַּתֶּם אֹתוֹ אֶל הָעֲגָלָה וְאֵת כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הֲשִׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם תָּשִׂימוּ בְּאַרְגֵּז מִצִּדּוֹ וְשִׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלָךְ: שמואל א ו ח
2. יוֹלֵךְ יְיָ אֹתְךָ וְאֵת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: דברים כח לו
3. וַיֹּאמֶר לַלְוִיִּם הַמְּבִינִים לְכָל יִשְׂרָאֵל הַקְּדֹשִׁים לְיְיָ תְּנוּ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּבַיִת אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין לָכֶם מַשָּׂא בַּכָּתֵף עַתָּה עִבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְאֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: דברי הימים ב לה ג
4. וַיִּצֹק מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ: ויקרא ח יב
5. כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יָרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיָּרַד עַל פִּי מִדּוֹתָיו: תהלים קלג ב
6. כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם: תהלים קלג ג
7. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד: תהלים קלג א
8. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְּנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל גִּחוֹן: מלכים א א לג
9. וְנֹתַן לָכֶם אֲדֹנִי לֶחֶם צַר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ: ישעיהו ל כ
10. וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּיְיָ רָמָה קַרְנִי בַּיְיָ רָחַב פִּי עַל אוֹיְבָי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ: שמואל א ב א
11. אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן בָּקָר תָּמִים לַיְיָ לְחַטָּאת: ויקרא ד ג

מוסף רש"י

תשיבו באר"נו מצרי. אלמא כל היכא דהוי אדון הוי אדון אדון בהדיה וכי אינגיה אינגיה בהדיה (בריתות ה: ובע"ז יומא נב:). **בסבין נוד.** סכין על לשון (בריתות ה:). **בסין כי.** **אות** יוונית ועשוי מה למיקיה שמן על לשון ואח"כ כין ריסי עיניו ומנגרמן באצבעו דרך הפדחת (שם). **בשהוא מספר.** מדבר, ל"ש מסתפר, דשקיל במחייה (שם). **מעלית.** שעמתי שם יותר מדי (שם). **אבל אני מעלתי.** שבגדי נהנים מריח השמן שבזקני (שם). ניחון. מעיין קטן שמוך ליחוצים ולא זהו ניחון הגדול הוצא מעדן (שם). **לירבי תרנגולא.** לשם כך (שם). **בבואה דבבואה.** אל נגלו (שם ג.). **ולאו מילתא היא.** אלא לינעבד אינים הכי אלמא הוי מיגמא ניסא ומנער נפשיה ומיתרע מזליה (שם). **קרא.** אלענ, **רוביא.** אלמן, והני מיכא דגדלי מהר ומיכא דמתקי (שם). **אקילקלי.** אלפפות (שם). **אפדני דפומבדיתא.** אלמנין היו כלאמרינן בהעוף והכוונע (חולין קכ.) פומבדיתאה אלגייך אלני אוסיפיך (בריתות ג.). **רמה קרני ולא רמה פכי.** זו היא נגוחתה שנתנבאה על שאול ויהוא שגא מימשך מלכותן, במשיחת דוד ושלמה כתיב קרן קטן המשמן ומנשיחת שאול ויהוא כתיב קרן מקטף (תהילה יד.). **כדאמר רבא.** כפרק גיד הנשה אגיגה דר' יהודה דאמר אינו מוהג אלא בחתם והבעה מכבעה של ימין (חולין קלב.). ויליף לה מה' דהיקן ודלא הילן תשובה שבירכות (קדושין כא:).

תוספות הרא"ש

דגנון שנאמר ויאמר ללוים המבינים [לכל ישראל] (בעם) הקדושים לה' תנו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. ומשמע לשון פשטי' דקרא דלמגנז' קאמר. חדא דארון בבית המקדש הוי קאי דמאן אפקי' מהתם דאיכטרייך יאשיהו המלך (ולדוכתי' להדורי קאמר להו) ולמימר להו לאהדורי לדוכתיה] ועוד לכתוב קרא בבית ה' ומכילא ידענא דשלמה בניה למקדש ל"ל לכתוב בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. אלא משמע מהכא דכי בניי' שלמה לבית המקדש הוה ידע דסופי' ליחרב וישראל יגלו מעל אדמת' והכין בית הנחת הקרקע שיהי' מוכן לגנוז בו ארון כדי שלא ישלטו [בו] יד אומות העולם. ועליו קאמר יאשיהו בבית אשר בנה שלמה. ואיכא למימר הא דקאמר שלמה (ואכין) [ואשים] שם מקום לארון (מלכים א ח) אההיא דוכתא קאמר. ולאו כ"ע ידעי ליה לההיא דוכתא אלא לחסידי כהונה ולויה דהוה מסור להו דור אחר דור והיינו דכתיב ללוים המבינים (בעם) [לכל ישראל] הקדושים לה' שהיו מבינים ויודעים את מקומו: **ובשהוא מספר** [ב] את זקנו עולות וישובות בעקרי זקנו ונדבקין בבשר שאין שם שער. הדמ"ה ז"ל: **והורדתם** אותו אל גיחון. הוא מעין קטן שהוא למטה מירושלים והוא מי שלוח: **אמשך** נהורא. מתמר ועולה (בעליה) (בעלה) משוך ולא מקטף אקטיפי שאינה נוטה לכאן ולכאן כדרך (שהשלבת) [השלהבת] על ידי רוח. כדאמר' (פסחים דף ח) גבי אור הנר יפה לבדיקה משום דאמשיך נהורא והנך מקטף אקטיפי: **פי' הבא** על כל

המצות. דכתיב ביה הכהן המשיח. ואע"ג דגבי עשיריה האיפה כתיב נמי המשיח. [ג] כתיב ביה נמי ביום המשח אותו ואין מעוט אחר מיעוט אלא לרבות. הרמ"ה ז"ל: **ומצוות** על הבחולה. (ליקוה) פי' [ליקח] בחולה ולא בעולה ולישנא דקרא נקט והוא אשה בבתוליה יקח ולא בעולה. ולאו הבא מכלל עשה עשה: **מ"מ** דר' מאיר דתניא משיח אין לי אלא משיח בשמן המשחה מרובה בגדים מנין ת"ל המשיח דה"א דמשיח משמע נמי מעוט כדאמרי' הירך המיומנת שבירך ומעוט אחר מעוט לרבות [מרובה] בגדים. ורש"י ז"ל גריס ת"ל הכהן משמע דמיתורא דהכהן דריש:

ה) יומא נב: [כריתות ה: תוספתא פוטה פי"ג ה"ב ותוספתא דיומא פ"ב ה"ג תדר"ש פמ"ח], ב) כריתות ה:, ג) [שם ע"ש ממחות עה. ע"ש], ד) [כריתות ה:], ה) [כריתות שם], ו) ל"ל עמקא. ז) יעב"ן, ז) [בעיין הגי' **דהבראא** פי' חושך ועי' בכריתות ה:] ועי' עיון עקב הכר ב, ח) ג"ז שם, ט) כ"ש, י) [ל"ל למיכל כן אימא בכריתות וכן הוא נרסת הטור או"ח סי' מקפ"ג אמנם בעיון ע' קרא ד' אימא למחזיו], כ) [ל"ל לבניה], ל) [עי' רש"י בע"ז סמ. ד"ה נקרא וכ"ש כ"ק כפ. ד"ה מקילקלא], מ) [מגילה יז.], נ) ת"כ פ' ל', ס) חולין לא. קלד: קידושין כא:, ע) מגילה ט:, פ) [פ"י ה"א], צ) [שמות כה], ק) [במדבר יז], ר) נזיר זו משוכשת ומטוה היא כדמפ"ש בפרק ו מהלי כלי מקדש הלכה ט ותוכחו מה X, ש) [במדבר כ].

תורה אור השלם

1. וּלְקַחְתֶּם אֵת אֲרוֹן יְיָ וְנִתַּתֶּם אֹתוֹ אֶל הָעֲגָלָה וְאֵת כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הֲשִׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם תָּשִׂימוּ בְּאַרְגֵּז מִצִּדּוֹ וְשִׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלָךְ: שמואל א ו ח
2. יוֹלֵךְ יְיָ אֹתְךָ וְאֵת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: דברים כח לו
3. וַיֹּאמֶר לַלְוִיִּם הַמְּבִינִים לְכָל יִשְׂרָאֵל הַקְּדֹשִׁים לְיְיָ תְּנוּ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּבַיִת אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין לָכֶם מַשָּׂא בַּכָּתֵף עַתָּה עִבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְאֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: דברי הימים ב לה ג
4. וַיִּצֹק מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ: ויקרא ח יב
5. כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יָרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיָּרַד עַל פִּי מִדּוֹתָיו: תהלים קלג ב
6. כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם: תהלים קלג ג
7. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד: תהלים קלג א
8. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְּנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל גִּחוֹן: מלכים א א לג
9. וְנֹתַן לָכֶם אֲדֹנִי לֶחֶם צַר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ: ישעיהו ל כ
10. וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּיְיָ רָמָה קַרְנִי בַּיְיָ רָחַב פִּי עַל אוֹיְבָי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ: שמואל א ב א
11. אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן בָּקָר תָּמִים לַיְיָ לְחַטָּאת: ויקרא ד ג

ו) וכן פרש"י בכריתות לג"ח: ז) דנזר זה ודבור שלאחריו שייך לעיל במתני': ח) עיין בתוס' כתובות ס' לו וביומא לט' פ"ח דמגילה:

יב: כהן משיח פרק שלישי הוריות

אימא סיפא אין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה אתאן לרבי מאיר [6]דתניא אירע בו פסול בכהן גדול ועבר ומינו כהן אחר תחתיו הראשון חוזר לעבודתו והשני כל מצות כהונה עליו דברי ר"מ [7][רבי יוסי אומר ראשון חוזר לעבודתו ושני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט] אמר רבי יוסי [8]מעשה ביוסף בן אילים מצפורי שאירע בו פסול בכהן גדול [9](ועבר ומינו אחר תחתיו ולא הניחוהו אחיו הכהנים להיות לא כהן גדול ולא כהן הדיוט) כהן גדול משום איבה כהן הדיוט משום [10]מעלין בקדש ואין מורידין רישא רבנן וסיפא ר"מ אמר רב חסדא אין רישא רבנן וסיפא ר"מ רב יוסף אמר רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי רבא אמר ר"ש היא וסבר לה כר"מ בחדא ופליג עליה בחדא [11]דתניא דברים שבין כהן גדול לכהן הדיוט אלו הם פר הבא על כל המצות ופר יוה"כ ועשירית האיפה ולא פורע ולא פורם אבל הוא פורם מלמטה וההדיוט מלמעלה ואין מטמא לקרובים ומוזהר על הבתולה ואסור באלמנה ומחזיר את הרוצח ומקריב אונן ואינו אוכל [12][ואינו חולק] [2]מקריב חלק בראש [3]ונוטל חלק בראש [4]ומשמש בשמונה כלים [5]וכל עבודת יום הכפורים אינה כשרה אלא בו ופטור על טומאת מקדש וקדשיו וכולן נוהגין במרובה בגדים חוץ מפר המביא על כל המצות וכולן נוהגין במשיח שעבר חוץ מפר יוה"כ ועשירית האיפה וכולן אין נוהגין במשוח מלחמה חוץ מה' דברים האמורים בפרשה לא פורע ולא פורם ואין מטמא לקרובים [13]ומוזהר על הבתולה ואסור באלמנה [14]ומחזיר את הרוצח דברי רבי יהודה וחכמים אומרים [15]אינו מחזיר והאי ממאי דר"ש היא א"ר פפא מאן שמעת ליה דאמר פטור על טומאת מקדש וקדשיו [16]ר"ש: חוץ מה' דברים האמורים בפרשה: מה"מ דת"ר [1]והכהן הגדול מאחיו זה כהן גדול אשר יוצק על ראשו שמן המשחה זה משוח מלחמה ומלא את ידו ללבוש את הבגדים זה מרובה בגדים על כולן הוא אומר ראשון לא יפרע ובגדיו לא יפרום ועל כל נפשות מת לא יבא יכול יהו כולן מקריבין אוננים ת"ל [2]כי נזר שמן משחת אלהיו עליו ולא על חבירו ואחר שחלקו הכתוב יכול לא יהא מצווה על הבתולה ת"ל [3]והוא אשה בבתוליה יקח אחר שחלק הכתוב ריבה דברי רבי שמעאל רבי עקיבא אומר אין לי אלא שעבר מחמת קריו מחמת מומין מנין ת"ל והוא בעא מיניה רבא מרב נחמן משיח שנצטרע מהו באלמנה מידחא דחי או מיפטר פטר לא הוה בידיה זימנין הוי יתיב רב פפא וקמבעיא ליה א"ל הונא בריה דרב נחמן לרב פפא תנינא אין לי אלא שעבר מחמת קריו עבר מחמת מומין מנין ת"ל והוא קם נשקיה ברישיה ויהיב ליה ברתיה: **מתני'** [4]כהן גדול פורם מלמטה וההדיוט מלמעלה [5]כהן גדול [6]מקריב אונן [7]ולא אוכל [8]וההדיוט לא מקריב ולא אוכל: **גמ'** אמר [רב] [9]למטה למטה ממש ושמואל אמר למטה למטה מקמי שפה למעלה למעלה ממש [10]על כל המתים כולן רצה מבדיל קמי שפה שלו רצה אינו מבדיל קמי שפה שלו ועל אמו מבדיל כיון דבעלמא הוי קרע קרי כאן בגדיו לא יפרום שמואל כרבי יהודה סבירא ליה דאמר [11]כל קרע שאינו מבדיל שפה שלו אינו אלא קרע של תפלות ומי אית ליה לר"י קריעה בכהן גדול והא תניא [12]אילו נאמר ראש לא יפרע ובגד לא יפרום הייתי אומר בראש ובגד של סוטה הכתוב מדבר ת"ל [13]את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום שאינו בפריעה ופרימה כל עיקר דברי רבי יהודה רבי ישמעאל אומר אינו פורם כדרך שבני אדם פורמין אלא הוא מלמטה וההדיוט מלמעלה שמואל סבר לה כר"י בהדא ופליג עליה בחדא: **מתני'** [14]כל התדיר מחבירו קודם את חבירו [15]וכל המקודש מחבירו קודם את חבירו פר המשיח ופר העדה עומדים [16]פר המשיח קודם לפר העדה בכל מעשיו: **גמ'** מנא הני מילי [17]אמר אביי דאמר קרא [18]מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד [19](למה לי) מכדי כתיב עולת התמיד למה לי הכי קאמר רחמנא כל דתדירה קדמה: וכל המקודש מחבירו הוא קודם את חבירו: מנלן [20]דתנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו [21]לכל דבר שבקדושה לפתוח [22]ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון: פר

**אימא סיפא אין בין כהן המשמש לכהן שעבר. דהיינו שני: אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה. דמשל ראשון הן בתין הא לכל שאר דבריהם זה וזה שוין דשני נמי כל מצות כהונה גדולה עליו: אתאן לרבי מאיר דתניא וכו'. עבר דבריתא לא דמי לשעבר דמתמיתין: רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי. בחדא סבר לה כרבי מאיר וסתמה כרבי מאיר ובריש סבר לה כרבנן וסתמה כרבנן: רבי שמעון סבר לה כרבי מאיר בחדא. דלהכי שעבר דשני כל מצות כהונה עליו מוץ מפר יוה"כ ועשירית האיפה: ופליג עליה בחדא. דאילו רבי מאיר סבר מרובה בגדים מביא פר הבא על כל המצות [2] דאילו פר העלם דבר אל נצור ואילו ר' שמעון סבר דאילו מביא פר הבא על כל המצות [3] אין בין משוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות: וגוטל חלק בראש. אע"פ שאינו מקריב: ומשמש בה' כלים. וההדיוט בד': וכולם נוהגין במשיח שעבר. דהיינו שני: חוץ מפר יוה"כ ועשירית האיפה. דאין בין כהן המשמש לכהן שעבר אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה: מאן שמעת ליה דאמר פטור על טומאת מקדש וקדשיו רבי שמעון: ת"ל כי נזר שמן משחת (קדש) אלהיו עליו ולא על משיח חבירו. למעוטי משוח מלחמה דאין מקריב אונן אבל כהן גדול מקריב אונן בין מרובה בגדים ובין ראשון שמחזר לעבודה ואפילו שני מפני שהן בכלל כהונה [גדולה] לאפוקי משוח מלחמה דלאו בכלל כהונה גדולה הוא: ואחר שחלקו הכתוב. למשוח מלחמה שאינו מקריב אונן כהן גדול יכול לא יהא מצווה על הבתולה: אלא שעבר מחמת קריו. דהוי כהן גדול מעליא שהרי חוזר לעבודתו הוא: עבר מחמת מומו. דאינו חוזר לעבודתו מפני המום מנין שמצווה על הבתולה תלמוד לומר והוא: משיח שנצטרע. כלומר כהן גדול שנצטרע מהו באלמנה: מי ממרינן כהונה גדולה מדחא דחי להאי מאלמנה או דלמא כהונה גדולה מיפטר פטר ליה להאי מאלמנה וכי נצטרע דליכא כהונה גדולה לא פטר ומותר באלמנה: עבר מחמת מומו מנין תלמוד לומר והוא. דאפילו עבר ראשון מחמת מומו אסור באלמנה וכי נצטרע מין לן מוס גדול מזה ובמעי' מינה דאפילו הכי אסור באלמנה: למעט למעטה ממש. דהיינו בשפת חלוקו: למעלה למעלה ממש. כגון אור בשפה בשמפתח חלוקו: למעה מקמי שפה. שקורעין למטה משפה לפיו שהוא למעה מבית המזבח: למעלה מקמי שפה. שקורעין בית המזבח ממש: כיון דבעלמא הוי קרע. דאם רצה אינו מבדיל אלא קורעין למטה משפה ויצא ידי קריעה אם כן כהן גדול היכי מצי קרע למטה מקמי שפה קרי כאן בגדיו לא יפרום: אינו אלא קרע של תפלות. דבעלמא לא יצא ידי קריעה הלכך מותר בכהן גדול: בראש וכנד של סוטה. דכתיב ופרע את ראש האשה (במדבר ה) ותנן במס' סוטה (דף ז.) הכהן מוזה בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו: שמואל סבר לה כחדא כרבי יהודה. דכל שאינו מבדיל מקמי שפה הוי קרע של תפלות: ופליג עליה בחדא. דאילו רבי יהודה סבר דהכהן גדול אינו בפריעה ופריעה כל עיקר ושמואל סבר דפורס מלמטה ומלמעה מקמי שפה: למה לי. למכתב אשר לעולת התמיד אלא לכל דתדירא בכל מקום היא קדמה דזה בנה אב דבכל מקום תדיר קודם דמשמע אשר לעולת התמיד שהיתה כבר: לפתוח ראשון. לקרות בתורה: ולברך ראשון. בזמון:

פרשת

מומו. דאינו חוזר לעבודתו מפני המום מנין שמצווה על הבתולה תלמוד לומר והוא: משיח שנצטרע. כלומר כהן גדול שנצטרע מהו באלמנה: מי ממרינן כהונה גדולה מדחא דחי להאי מאלמנה או דלמא כהונה גדולה מיפטר פטר ליה להאי מאלמנה וכי נצטרע דליכא כהונה גדולה לא פטר ומותר באלמנה: עבר מחמת מומו מנין תלמוד לומר והוא. דאפילו עבר ראשון מחמת מומו אסור באלמנה וכי נצטרע מין לן מוס גדול מזה ובמעי' מינה דאפילו הכי אסור באלמנה: למעט למעטה ממש. דהיינו בשפת חלוקו: למעלה למעלה ממש. כגון אור בשפה בשמפתח חלוקו: למעה מקמי שפה. שקורעין למטה משפה לפיו שהוא למעה מבית המזבח: למעלה מקמי שפה. שקורעין בית המזבח ממש: כיון דבעלמא הוי קרע. דאם רצה אינו מבדיל אלא קורעין למטה משפה ויצא ידי קריעה אם כן כהן גדול היכי מצי קרע למטה מקמי שפה קרי כאן בגדיו לא יפרום: אינו אלא קרע של תפלות. דבעלמא לא יצא ידי קריעה הלכך מותר בכהן גדול: בראש וכנד של סוטה. דכתיב ופרע את ראש האשה (במדבר ה) ותנן במס' סוטה (דף ז.) הכהן מוזה בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו: שמואל סבר לה כחדא כרבי יהודה. דכל שאינו מבדיל מקמי שפה הוי קרע של תפלות: ופליג עליה בחדא. דאילו רבי יהודה סבר דהכהן גדול אינו בפריעה ופריעה כל עיקר ושמואל סבר דפורס מלמטה ומלמעה מקמי שפה: למה לי. למכתב אשר לעולת התמיד אלא לכל דתדירא בכל מקום היא קדמה דזה בנה אב דבכל מקום תדיר קודם דמשמע אשר לעולת התמיד שהיתה כבר: לפתוח ראשון. לקרות בתורה: ולברך ראשון. בזמון:

תורה אור השלם

1. וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאַחָיו אֲשֶׁר יֻצַּק עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם:
ויקרא כא י
2. וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדַּשׁ אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יְיָ:
ויקרא כא יב
3. וְהוּא אִשָּׁה בְּבְתוּלֶיהָ יִקָּח:
ויקרא כא יג
4. מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה:
במדבר כח כג

תוספות הרא"ש

ר"י אמר רבי הוא ונסב לה אליבא דתנאי. ולאו משום דסבר כר"מ בחדא אלא סבר בכולה מלתא כרבנן. אלא בחדא נסיב לה כר"מ כדי לאשכוחי טובא אין בין. ואליבא דר"מ מצי למתני אין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא (כר' יוסי הכתיבי) [פר יוה"כ] ועשירית האיפה אבל לא אליבא דרבנן דסברי דשני אין לו דין כהן גדול כלל: ומחזיר את הרוצח [ודברי ר"י] וחכ"א אינו מחזיר. פלוגתא דר"י ורבנן היא במכות פרק אלו הן הגולין אבל במרובה בגדים ומשיח שעבר מודו דמחזיר. ואע"פ דכתיב אשר משח אותו בשמן הקדש מרבייא דקרא מרבי להו. דתלתא כהן כתיבי בקרא. וישב בה עד מות הכהן הגדול. כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול. ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח. חד למשיח בשמן המשחה. וחד למרובה בגדים. וחד למשיח שעבר. ובמשוח מלחמה פליגו בה ר"י ורבנן [ר"י סבר] מחזיר. ומפרש טעמא התם דכתוב עוד כהן אחרינא לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן. ורבנן סברי מדלא כתיב בהכן הגדול ש"מ האי הכהן חד מהנך תלתא כהני הוא: הכהן הגדול מאחיו זה כהן גדול. אפי' אם לא כתוב אשר יוצק על ראשו ממילא ידענא דלא הוי כהן גדול אלא במשיחה או ברבוי בגדים דילפי' מאהרן: דכתיב כי נזר שמן משחת אלהיו עליו עליו ולא על חבירו. משמע דממעט אחר משוח כמותו אבל לא מרובה בגדים. ועוד המרובה בגדים הוי בכלל ומן המקדש לא יצא שהרי הוא משמש במקדש בכהונה גדולה: ר"ע אומר אין לי אלא שעבר מחמת קריו מחמת מומו מנין ת"ל והוא. פי' הרמ"ה דר"ע דריש שתי דרשות מן והוא דכוליה יתירא הוא. וה"ק אין לי דמרבה מן הוא אלא עבר מחמת קריו מחמת מומו [מנין] ת"ל פי' ר"י יתירא דהוה. ולא נהירא דמשמע דר"ע אוהוא דדרש ר' ישמעאל קאי וכי היכי דר"ע לא דריש מני' אלא חדא דרשא ה"נ ר"ע לא דריש מניה אלא חדא דרשא. וה"פ אין לי דמסתבר למימר שלא

תפחות קדושתו [מחמת] פסולו אלא שעבר מחמת קריו שבידו להזור לקדושתו ושמשא ממילא (עבר) [ערבא]. עבר מחמת מומו שאין בידו להזור לקדושתו מנין: משיח שנצטרע מהו באלמנה. לענין מלקות קא בעי דבלאו הכי מצורע אסור בתשמיש המטה. א"נ כמ"ד (מ"ק דף ז:) מצורע בימי חלוטו מותר: מידחא דחי או מפטר פטור. פרש"י ז"ל מי אמרי' כהונה גדולה ו) ולא בהירא (דקאי) [דהרי] צדדין של האבעיא אינם בענין אחד דמדחא דחי היא קודם שנצטרע ומפטר פטר אחר שנצטרע ואין זה שטת התלמוד. אלא בכ"מ ב' צדדי האבעיא הם בענין אחד. ועוד כשהוא אומר או מפטר פטר אינו נותן שום טעם למה ל"א הואיל ונדחה ידחה. ועוד לשנא דמפטר פטר לא ניחא דהל"ל בשרא שרי. ונראה לפרש מדחא דחי מי אמרי' משיח שנצטרע מדחה ידחה מכהונה גדולה לפי שנצטרע וא"א לו לשמש כ"ז שהוא מצורע. ומהשתא ע"כ לא מדחי אלא מדברים שא"א לקיימן כשהוא מצורע. אבל מאיסור אלמנה וכיוצא בה דאפשר לקיימן כשהוא מצורע לא מדחי. א"ד מפטר פטר מכל דין כהונה לגמרי והרי הוא מותר באלמנה. הרמ"ה ד"ל: לפטה מקמי שפה. כלומר למטה משפת ע' הבגד כדכתיב (שמות כח) שפה יהיה לפיו סביב. שמניח את השפה וקורע למטה ממנה. והא דקאמר למטה מקמי שפה לאשמועינן דקריעה לא הוי אלא מצד שהוא לעבר פני הבגד כמו שיראה צד פני הלבוש: על אביו ועל אמו מכדיל קמי שפה. דכתיב באליעשע והוא מצעק אבי אבי ב) ש"מ דבאביו נמי בעי הכי דה"ה באמו: בל' התדיר מחבירו קודם את חבירו. תמדיין קודם למוספין מוסף שבת קודם למוסף ר"ח מוספי ר"ח קודמין למוספי ר"ה: כל המקודש מחבירו קודם את חבירו. דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מרצה. אברי עולה קודמין לאמורי חטאת מפני שהוא כליל לאשים ואגב פר העדה ופר העלם דבר הוא דמייתי לה. ואע"פ שאין טעם שלהם לא משום מקודש אלא גזירת הכתוב הוא: מבחי כתיב מלבד עולת הבוקר. ומינה שמעינן דתמידין קודמין למוספין שהכי משמע לישנא דמלבד שלא תאמר עולה מן במקום עולת הבקר היא אלא מלבד עולת הבקר היא באה שאע"פ שהקריבו עולת הבקר צריך שיקריבו גם המוספין ש"מ דעולת

מסורת הש"ס

ו) יומא יב: ע"ש מגילה ט. ע"ש תוספפתא דיומא פ"א ה"ד. ז) כ"ש, ג) יל"ל ומינהו תחתיו ובא מעשה לפני חכמים ואמרו ראשון חזיר לעבודתו שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט וכן סוף ביומא. כ"ש, ד) [נכרות כח. שבת כח: יומא יד: ע"ב. מגילה ט: כל: מנחו לט. נט.], ה) [יומא עב. ע"ש], ו) כ"ש, ז) [יומא לב: ע"ב. חולין כט.], ח) [מכות יל.], ט) [נעיל ט.], י) יומא יב: [מו"ק יד: כ"ק קו.] זבחים נט. תוספפתא דזבחים פ' ה"ה ה"ג, כ) מו"ק כב., ל) [שם: ומס מיתא כל קרע שאינו מבדיל קמי שפה שלו], מ) מ"ב פ' אמור, נ) זבחים פט. לא., ס) [זבחים פט. ע"ש], ע) [מנחים פט שם ליתא]: פ) נתין נט: מ"ק מח: נדרים סב., צ) [עי' תוס' חולין פז. סד"ה ומיהו, ק) עיין ב"ש, ר) [נעיל יא:].

מוסף רש"י

כל מצות כהונה עליו. משמש בז' בגדים, לא פורע ולא פורם אלא פורם אלמנה על הבתולה ומוזהר על האלמנה ומקריב אונן (מגילה ט: ובע"ז יומא יב:) ואינו מעמא לקרובים (שם). ושני אינו ראוי בב'. לשמש לא בשמונה בגדים כהן גדול ולא בארבעה כהן הדיוט (שם ושם). מעלין בקדש ולא מורידין. מקרא יעמדו לה במקומה בפרק שני מלאים (שבת בא.). רבי היא. ומתמה אליבא דעשיה, ונסיב לה אליבא דתנאי. במרובה בגדים סבר לה כרבנן וכהן שעבר סבר לה כר' מאיר (מגילה ט:). פר הבא על כל המצות. כהן משיח שחטא בעצלה דבר ועשה דבר שחייבין על זדונו כרת, מביא פר והתנדבות מביא בשבר שלא יעשה כשאר יחיד שבשגגה (יומא עג.). ועשירית האיפה. שבכל יום, כדכתיב (ויקרא ו) הכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה (שם). לא פורע. ולאו לגדל שיער ממתת מלילות (שם). פורם מלמטה. שיפולי בגדיו (שם). ואין מטמא לקרובים. אבל הדיוט מטמא לאיתן המתורין בפרשה (שם). ומוזהר על הבתולה. בעשה, ואסור באלמנה. כלומר (שם). ומחזיר את הרוצח. במיתתו (שם) כמו שנאמר (במדבר לה) ואחרי מות הכהן הגדול יבוא הרוצח (מכות יא.). ומקריב אונן. לכתיב (ויקרא כ) ומן המקדש לא יצא (יומא עג.). ואינו אוכל. לגיתר אע"פ שהוא אונן אינו הדיוט לענין הקרבה, שזה הוא לו לענין אכילה (שם). ואינו חולק. כשהוא אונן לאכול לענין בפרשה (שם). ומשרת אונן. לאמרעות, דאמרינן בזבחים פרק טבול יום (צט.) הראוי לאכילה אונן שאינו ראוי לאכילה אינו אונן (שם). מקריב חלק בראש. דאם הוא להקטיר ולהקריב כל חלק שיעמד (שם יד.). ונוטל הלק בראש. בחלוקת אכילת קדשים מוטל מנה יפה שיעמד לו (שם). חוץ מפר המביא על כל המצות. דמשיח כתיב בה, ואע"ג דבני עשירית האיפה נמי משיח כתיב, אתיבינן נמי מרובה בגדים מוהכהן במ"ב, אבל הכהן דכתיב בה גבי פר הבא על כל המצות אינעבד לגופיה, דכתיבא בפ"ב משיח יכול בן מלך ת"ל הכהן (שם ענ.). ובהלין נוהגין במשיח שעבר. כגון אם מירע פסול בכהן גדול ומינו אחר תחתיו לעבודתו ועבר זה ממשיחותו מולן מוהנית בו (שם). חוץ מפר יום הכפורים ועשירית האיפה. שהם מוזבה קבועה ומחוייב אחר לחמתן דמקריב ולא שתים (שם). האמורים בפרשה. בני הכהן הגדול אתחיו (ויקרא כא) דהתם אתרבי נמי משוח מלחמה, דמתפרש מאשר יוצק, ולאו הן תמשה דברים לא פורע ולא פורם ולא יצא ידי קריעה אינו בפרשה, דהכי תנינא בתוספתא דמגילה (ט:) אין לי אלא שעבר מחמת קריו עבר מחמת מומו מנין ת"ל והוא. כל הכהן הגדול אתחיו אשר יוצק ראשו שמן המשחה זה משוח מלחמה ומלא את ידו ללבוש את הבגדים זה מרובה בגדים על כולן הוא אומר ראשון לא יפרע ובגדיו לא יפרום ועל כל נפשות מת לא יבא יכול יהו כולן מקריבין אוננים ת"ל כי נזר שמן משחת אלהיו עליו ולא על חבירו ואחר שחלקו הכתוב יכול לא יהא מצווה על הבתולה ת"ל והוא אשה בבתוליה יקח אחר שחלק הכתוב ריבה דברי רבי עקיבא אומר אין לי אלא שעבר מחמת קריו מחמת מומין מנין ת"ל והוא בעא מיניה רבא מרב נחמן משיח שנצטרע מהו באלמנה מידחא דחי או מיפטר פטר לא הוה בידיה זימנין הוי יתיב רב פפא וקמבעיא ליה א"ל הונא בריה דרב נחמן לרב פפא תנינא אין לי אלא שעבר מחמת קריו עבר מחמת מומין מנין ת"ל והוא קם נשקיה ברישיה ויהיב ליה ברתיה: **מתני'** כהן גדול פורם מלמטה וההדיוט מלמעלה כהן גדול מקריב אונן ולא אוכל וההדיוט לא מקריב ולא אוכל: **גמ'** אמר [רב] למטה למטה ממש ושמואל אמר למטה למטה מקמי שפה למעלה למעלה ממש על כל המתים כולן רצה מבדיל קמי שפה שלו רצה אינו מבדיל קמי שפה שלו ועל אמו מבדיל כיון דבעלמא הוי קרע קרי כאן בגדיו לא יפרום שמואל סבר לה כר"י דאמר כל קרע שאינו מבדיל שפה שלו אינו אלא קרע של תפלות ומי אית ליה לר"י קריעה בכהן גדול והא תניא אילו נאמר ראש לא יפרע ובגד לא יפרום הייתי אומר בראש ובגד של סוטה הכתוב מדבר ת"ל את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום שאינו בפריעה ופרימה כל עיקר דברי רבי יהודה רבי ישמעאל אומר אינו פורם כדרך שבני אדם פורמין אלא הוא מלמטה וההדיוט מלמעלה שמואל סבר לה כר"י בהדא ופליג עליה בחדא: **מתני'** כל התדיר מחבירו קודם את חבירו וכל המקודש מחבירו קודם את חבירו פר המשיח ופר העדה עומדים פר המשיח קודם לפר העדה בכל מעשיו: **גמ'** מנא הני מילי אמר אביי דאמר קרא מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד (למה לי) מכדי כתיב עולת התמיד למה לי הכי קאמר רחמנא כל דתדירה קדמה: וכל המקודש מחבירו הוא קודם את חבירו: מנלן דתנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון: פר

הבקר קריבא ברישא. למה לי למכתב תו אשר לעולת התמיד. אלא ליתן טעם לדבר למה תמידין קודמין לעבודתו ועבר זה ממשיחותו ו) נראה שכן היתה גירסתו כרש"י מי אמרינן כהונה גדולה מדחי דחי להאי מאלמנה או דלמא מפטר פטר ליה להאי מאלמנה וכי נצטרע דליכא כהונה גדולה ומותר כמ"ש ר"ג ב' ממשמע שנאמר כי' ושם כ"ו ג' אלו ואמו מי' אלו אחי זה אחיו ואמו ואינו מדויק כאן לגמרן הרמ"ש מ"ש

פרשת פר כהן משיח כתיבא בריש[ה] [מ] והדר כתיבא פר העלם דבר של צבור. ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת דהיינו לפר כהן משיח למה ליה למיהדר וכתב כאשר עשה לפר הראשון: **וכפר בעדו.** והדר ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל: פר דעבודת כוכבים הוי עולה: **חסירא אל"ף.** למימרא דעולה קדמה: **כמשפט כתיב ביה.** בפר דעבודת כוכבים דבתר כתיבא אזלינן ועולה בריש[ה] כתיבא: **שעיר יחיד קודם לנכשים יחיד.** כגון שהיו שנים זה הבא כשבה וזה הבא שעירה: **שכן נתרבתה באליה.** דעז אינה טועונה אליה: **בגין יום.** בגלל יום. בגלל עומר וכבשים בגלל שני הלחם: **מתני' עומדים בקלקלה.** האיש למשכב זכור [ב]: **גמ' אמו קודמת לכולם.** דאיש לה זיולתא עפי' [**חכם קודם למלך ישראל.** אמין כל ישראל ראוין לחכמה אבל מלך כל ישראל ראוין למלוכה]: **מלך קודם לכהן גדול.** מדאמר מלך לכהן גדול קמו עמכם מעבדי אדוניכם [וע"כ אנפשיה קאמר] אלמא מלך עדיף: **אמרכלא.** שממונה על כולם ואין מסיחין על דבריו: **גוזבר.** הממונה על האוצרות

פר כהן משוח ופר עדה כו': מנא הני מילי דת"ר [1] ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון מה ת"ל הראשון שיהא ראשון קודם לפר העדה בכל מעשיו ת"ר פר כהן משיח ופר העדה עומדים פר כהן משיח קודם לפר העדה בכל מעשיו הואיל ומשיח מכפר ועדה מתכפרת דין הוא שיקדים המכפר למתכפר וכן הוא אומר [2] וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל [מ] א"פר העלם דבר של צבור קודם לפר של עבודת כוכבים מ"ט האי חטאת והאי עולה [ג] ותניא [3] והקריב את אשר לחטאת ראשונה מה ת"ל אם ללמד שתהא חטאת ראשונה הרי כבר נאמר ואת השני יעשה עולה כמשפט אלא [ד] זה בנה אב שיהו כל חטאות קודמות לעולות

מתני' עומדים בקלקלה: [ה] **גמ' אמו קודמת לכולם.** דאיש לה זיולתא עפי' [**חכם קודם למלך ישראל.** אמין כל ישראל ראוין לחכמה אבל מלך כל ישראל ראוין למלכות]: **מלך קודם לכהן גדול.** מדאמר מלך לכהן גדול קמו עמכם מעבדי אדוניכם [וע"כ אנפשיה קאמר] אלמא מלך עדיף: **אמרכלא.** שממונה על כולם ואין מסיחין על דבריו: **גוזבר.** הממונה על האוצרות

שמקדש: איבעיא להו לענין טומאה. ליטמא למת מצוה סגן ומשוח מלחמה אי זה מהם קודם: **להחיותו.** הוא קודם לסגן משוח דלגבור מלחמה אי זה מהם קודם: **דכתיב ויבדל אהרן.** אלמא כהן עדיף מלוי: [**בכלל אחרון.** כנגן. לא מצא נח קלנה לכנעון גדולה מזו שיהא עבד לאחיו מכאן שכל עבד הרי הוא בכלל אחרון]: **הכל רוצין לישא גיורת.** שמתרגין לישא גיורת מלישא משוחררת: **משוחררת לא היתה בחזקת שמור.** דקמחם שפחה מופקרת. לשון אחר גיורת בעיא לאיגיורי ומשמרת עצמה לפי שבדעתה להתגייר אבל שפחה אין ניחה לשחרר עצמה ואינה משמרת עצמה: **מפני מה הכל מוצלין בעכברים.** דלעומר מפני מה נתנה מפלה יתירה לעכברים שנכרפין תדיר תדיר: **אמר לכם מפני שסורן רע.** שיצר לכם רע הוא יותר מדאי. קורו שר שלהם כדאמר (ב"מ דף נט:) גבר שסורו רע דהיינו יצר הרע שבר שלו רע הוא: **מאי היא.** היכי הוי סורן רע: **אמר רבא אפילו גלימי.** דלאו מאכל וגיא כהו הנאה אפי' הכי גייני להו: **גייני.** נוסכין: **שופתא.**

שמקדש: איבעיא להו לענין טומאה. ליטמא למת מצוה סגן ומשוח מלחמה אי זה מהם קודם: **להחיותו.** הוא קודם לסגן משוח דלגבור מלחמה אי זה מהם קודם: **דכתיב ויבדל אהרן.** אלמא כהן עדיף מלוי: [**בכלל אחרון.** כנגן. לא מצא נח קלנה לכנעון גדולה מזו שיהא עבד לאחיו מכאן שכל עבד הרי הוא בכלל אחרון]: **הכל רוצין לישא גיורת.** שמתרגין לישא גיורת מלישא משוחררת: **משוחררת לא היתה בחזקת שמור.** דקמחם שפחה מופקרת. לשון אחר גיורת בעיא לאיגיורי ומשמרת עצמה לפי שבדעתה להתגייר אבל שפחה אין ניחה לשחרר עצמה ואינה משמרת עצמה: **מפני מה הכל מוצלין בעכברים.** דלעומר מפני מה נתנה מפלה יתירה לעכברים שנכרפין תדיר תדיר: **אמר לכם מפני שסורן רע.** שיצר לכם רע הוא יותר מדאי. קורו שר שלהם כדאמר (ב"מ דף נט:) גבר שסורו רע דהיינו יצר הרע שבר שלו רע הוא: **מאי היא.** היכי הוי סורן רע: **אמר רבא אפילו גלימי.** דלאו מאכל וגיא כהו הנאה אפי' הכי גייני להו: **גייני.** נוסכין: **שופתא.**

**הבאים עמהם וקיי"ל יראפילו חטאת העוף קודמת לעולת בהמה יפר עבודת כוכבים קודם לשעיר עבודת כוכבים אמאי האי חטאת והאי עולה אמרי במערבא משמיה [ו] דרבא בר מרי חטאת עבודת כוכבים חסירא אל"ף [4] לחטת כתיב [ז] רבא אמר כמשפט כתיב ביה [ח] שעיר עבודת כוכבים קודם לשעיר נשיא מ"ט האי צבור והאי יחיד ישעיר נשיא קודם לשעירת יחיד מ"ט האי מלך והאי הדיוט ישעירת יחיד קודמת לכבשת יחיד והא תניא כבשת יחיד קודמת לשעירת יחיד אמר אביי תנאי היא מר סבר שעירה עדיפא שכן נתרבתה אצל עבודת כוכבים ביחיד ומר סבר כבשה עדיפא שכן נתרבתה באליה [ט] עומר קודם לכבש הבא עמו [י] שתי הלחם קודמים לכבשים הבאים עמהם [יא] זה הכלל דבר הבא בגין יום קודם לדבר הבא בגין לחם: מתני' [יב] האיש קודם לאשה להחיות ולהשב אבדה [יג] והאשה קודמת לאיש לכסות [יד] ולהוציא מבית השבי [טו] בזמן ששניהם עומדים בקלקלה האיש קודם לאשה: גמ' ת"ר היה הוא ואביו ורבו בשבי [יז] הוא קודם לרבו ולאביו [יח] אמו קודמת לכולם חכם קודם למלך ישראל חכם שמת אין לנו כיוצא בו מלך ישראל שמת כל ישראל ראוים למלכות מלך קודם לכהן גדול שנאמר [5] ויאמר המלך (אליהם) [להם] קחו עמכם [יט] (או מ)עבדי אדוניכם וגו' כהן גדול קודם לנביא שנאמר [6] ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא הקדים צדוק לנתן ואומר [7] שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך וגו' יכול הדיוטות היו ת"ל כי אנשי מופת המה ואין מופת אלא נביא שנאמר [8] ונתן אליך אות או מופת [כ] משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים מרובה בגדים קודם למשיח שעבר מחמת קריו משיח שעבר מחמת קריו קודם לעבר מחמת מומו עבר מחמת מומו קודם למשוח מלחמה משוח מלחמה קודם לסגן סגן קודם לאמרכל מאי אמרכל אמר רב חסדא אמר כולא אמרכל קודם לגזבר גזבר קודם לראש משמר ראש משמר קודם לראש בית אב ראש בית אב קודם לכהן הדיוט [כא] איבעיא להו לענין טומאה סגן ומשוח מלחמה איזה מהם קודם אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן ת"ש דתניא סגן ומשוח מלחמה שהיו מהלכים בדרך ופגע בהם מת מצוה [כב] מוטב שיטמא משוח מלחמה ואל יטמא סגן שאם יארע בו פסול בכהן גדול נכנס הסגן ומשמש תחתיו והתניא משוח מלחמה קודם לסגן אמר רבינא כי תניא ההיא להחיותו: מתני' [כג] כהן קודם ללוי לוי לישראל ישראל לממזר וממזר לנתין ונתין לגר וגר לעבד משוחרר אימתי בזמן שכולם שוים אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ: גמ' כהן קודם ללוי שנאמר [9] (ו)בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן (להקדישו) קדש (ה)קדשים לוי קודם לישראל שנאמר [10] בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי [כד] (מתוך) וגו' ישראל קודם לממזר שזה מיוחס וזה אינו מיוחס ממזר קודם לנתין זה בא מטפה כשרה וזה בא מטפה פסולה נתין קודם לגר זה גדל עמנו בקדושה וזה לא גדל עמנו בקדושה גר קודם לעבד משוחרר זה היה בכלל ארור וזה לא היה בכלל ארור: אימתי בזמן שכולן שוין כו': מה"מ א"ר אחא ברבי חנינא דאמר קרא [11] יקרה היא מפנינים [כה] מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים תניא רשב"י אומר בדין הוא שיקדים עבד משוחרר לגר שזה גדל עמנו בקדושה וזה לא גדל עמנו בקדושה אלא זה היה בכלל [כו] ארור וזה לא היה בכלל ארור שאלו תלמידיו את רבי אלעזר ברבי צדוק מפני מה הכל רצין לישא גיורת ואין הכל רצין לישא משוחררת אמר להם זו היתה בכלל ארור וזו לא היתה בכלל ארור דבר אחר זו היתה בחזקת שמור וזו לא היתה בחזקת שמור שאלו תלמידיו את רבי אלעזר מפני מה הכלב מכיר את קונו וחתול אינו מכיר את קונו אמר להם ומה האוכל ממה שעכבר אוכל משכח האוכל עכבר עצמו עאכ"ו שאלו תלמידיו את ר"א מפני מה הכל [כז] מושלים בעכברים מפני שסורן רע מאי היא רבא אמר אפילו גלימי גייני רב

הבאים עמהם וקיי"ל יראפילו חטאת העוף קודמת לעולת בהמה יפר עבודת כוכבים קודם לשעיר עבודת כוכבים אמאי האי חטאת והאי עולה אמרי במערבא משמיה [ו] דרבא בר מרי חטאת עבודת כוכבים חסירא אל"ף [4] לחטת כתיב [ז] רבא אמר כמשפט כתיב ביה [ח] שעיר עבודת כוכבים קודם לשעיר נשיא מ"ט האי צבור והאי יחיד ישעיר נשיא קודם לשעירת יחיד מ"ט האי מלך והאי הדיוט ישעירת יחיד קודמת לכבשת יחיד והא תניא כבשת יחיד קודמת לשעירת יחיד אמר אביי תנאי היא מר סבר שעירה עדיפא שכן נתרבתה אצל עבודת כוכבים ביחיד ומר סבר כבשה עדיפא שכן נתרבתה באליה [ט] עומר קודם לכבש הבא עמו [י] שתי הלחם קודמים לכבשים הבאים עמהם [יא] זה הכלל דבר הבא בגין יום קודם לדבר הבא בגין לחם: מתני' [יב] האיש קודם לאשה להחיות ולהשב אבדה [יג] והאשה קודמת לאיש לכסות [יד] ולהוציא מבית השבי [טו] בזמן ששניהם עומדים בקלקלה האיש קודם לאשה: גמ' ת"ר היה הוא ואביו ורבו בשבי [יז] הוא קודם לרבו ולאביו [יח] אמו קודמת לכולם חכם קודם למלך ישראל חכם שמת אין לנו כיוצא בו מלך ישראל שמת כל ישראל ראוים למלכות מלך קודם לכהן גדול שנאמר [5] ויאמר המלך (אליהם) [להם] קחו עמכם [יט] (או מ)עבדי אדוניכם וגו' כהן גדול קודם לנביא שנאמר [6] ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא הקדים צדוק לנתן ואומר [7] שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך וגו' יכול הדיוטות היו ת"ל כי אנשי מופת המה ואין מופת אלא נביא שנאמר [8] ונתן אליך אות או מופת [כ] משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים מרובה בגדים קודם למשיח שעבר מחמת קריו משיח שעבר מחמת קריו קודם לעבר מחמת מומו עבר מחמת מומו קודם למשוח מלחמה משוח מלחמה קודם לסגן סגן קודם לאמרכל מאי אמרכל אמר רב חסדא אמר כולא אמרכל קודם לגזבר גזבר קודם לראש משמר ראש משמר קודם לראש בית אב ראש בית אב קודם לכהן הדיוט [כא] איבעיא להו לענין טומאה סגן ומשוח מלחמה איזה מהם קודם אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן ת"ש דתניא סגן ומשוח מלחמה שהיו מהלכים בדרך ופגע בהם מת מצוה [כב] מוטב שיטמא משוח מלחמה ואל יטמא סגן שאם יארע בו פסול בכהן גדול נכנס הסגן ומשמש תחתיו והתניא משוח מלחמה קודם לסגן אמר רבינא כי תניא ההיא להחיותו: מתני' [כג] כהן קודם ללוי לוי לישראל ישראל לממזר וממזר לנתין ונתין לגר וגר לעבד משוחרר אימתי בזמן שכולם שוים אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ: גמ' כהן קודם ללוי שנאמר [9] (ו)בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן (להקדישו) קדש (ה)קדשים לוי קודם לישראל שנאמר [10] בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי [כד] (מתוך) וגו' ישראל קודם לממזר שזה מיוחס וזה אינו מיוחס ממזר קודם לנתין זה בא מטפה כשרה וזה בא מטפה פסולה נתין קודם לגר זה גדל עמנו בקדושה וזה לא גדל עמנו בקדושה גר קודם לעבד משוחרר זה היה בכלל ארור וזה לא היה בכלל ארור: אימתי בזמן שכולן שוין כו': מה"מ א"ר אחא ברבי חנינא דאמר קרא [11] יקרה היא מפנינים [כה] מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים תניא רשב"י אומר בדין הוא שיקדים עבד משוחרר לגר שזה גדל עמנו בקדושה וזה לא גדל עמנו בקדושה אלא זה היה בכלל [כו] ארור וזה לא היה בכלל ארור שאלו תלמידיו את רבי אלעזר ברבי צדוק מפני מה הכל רצין לישא גיורת ואין הכל רצין לישא משוחררת אמר להם זו היתה בכלל ארור וזו לא היתה בכלל ארור דבר אחר זו היתה בחזקת שמור וזו לא היתה בחזקת שמור שאלו תלמידיו את רבי אלעזר מפני מה הכלב מכיר את קונו וחתול אינו מכיר את קונו אמר להם ומה האוכל ממה שעכבר אוכל משכח האוכל עכבר עצמו עאכ"ו שאלו תלמידיו את ר"א מפני מה הכל [כז] מושלים בעכברים מפני שסורן רע מאי היא רבא אמר אפילו גלימי גייני רב

תורה אור השלם

1. והוציא את הַפָּר אל מחוץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אתו כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטָּאת הַקָּהָל הוּא: ויקרא ד כא
2. וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפַּר בְּעַדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל: ויקרא טז יז
3. וְהִבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן הַקָּרֵב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רֹאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל: ויקרא ה ח
4. הֲיָדֶה אם מֵעֵינֵי הָעֵדָה נֶעְשְׂתָה לִשְׁגָגָה וְעָשׂוּ כָּל הָעֵדָה פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיי וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וְשָׂעִיר עִזִּים אֶחָד לַחַטָּאת: במדבר טו כד
5. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהַרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְּנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי וְהוֹרַדְתֶּם אתו אל גִּחוֹן: מלכים א א לג
6. וּמָשַׁח אתו שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: מלכים א א לד
7. שְׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ הַיֹּשְׁבִים לְפָנֶיךָ כִּי אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה כִּי הִנְנִי מֵבִיא אֶת עַבְדִּי צֶמַח: זכריה ג ח
8. כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חֹלֵם חֲלוֹם וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת: דברים יג ב
9. בְּנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וַיִּבָּדֵל אַהֲרֹן לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הוּא וּבָנָיו עַד עוֹלָם לְהַקְטִיר לְפָנֵי יי לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ עַד עוֹלָם: דברי הימים א כג יג
10. בָּעֵת הַהִוא הִבְדִּיל יי אֶת שֵׁבֶט הַלֵּוִי לָשֵׂאת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יי לַעֲמֹד לִפְנֵי יי לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: דברים י ח
11. יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכֹל חֶפְצַיִךְ לֹא יִשְׁוּוּ בָהּ: משלי ג טו

תוספות הרא"ש

מה"ם דת"ר ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון וה"ל למכתב כאשר שרף את פרו מה ת"ל הראשון [שיהא] ראשון [לכל העבודה] [לפר העדה] לכל מעשיו: ד"תני" והקריב את אשר לחטאת ראשונה. בקרבן עולה ויורד בשמיעת קול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו כתיב: אלא זה בנין אב שיהא חטאות קודמות לעולות הבאים עמהם: וקיי"ל דאפילו חטאת העוף קודמת לעולת הבהמה. ואע"ג דכהמה עדיפא דהוי מין זבח. דלהכי אהני קרא יתירא. דאי לחטאת בהמה הא לא צריך קרא דהם חטאת קודם לדם העולה שהוא מרצה. אלא לאשמע"ן דאי מתרמי חטאת העוף דראובן ועולת בהמה דשמעון דקודמת חטאת העוף.

אבל כחד בברא לא משכחת דמייתו חטאת העוף ועולת בהמה: לחטת חסר כתיב. אלא למימר דמעלת חטאת זו חסירה מעלת שאר חטאת: (רש"ש) [מ"ש] האי דיחיד והאי דצבור ובצבור קודמין ליחיד אפי' הוא נשיא. והא דאמרי' בפ"ק דר"ה (דף ח: ושי"מ) מלך וצבור מלך נכנס תחילה לדין התם שאני כדמפרש טעמא לאו אורח ארעא למיתב מלכא אבראי. ואב"א מקמי דלפוש חרון אף: **ואומר שבע** נא יהושע הכהן הגדול. מאי דאומר וכ"ת שאני צדוק הכהן דהוה משמש באורים ותומים וה"ל כמו נביא כמו (במדבר כז) ולפני אלעזר [הכהן] יעמוד ושאל לו במשפט האורים (ותומים) ויהושע נביא היה ואפ"ה היה צריך לאלעזר. אבל כה"ג שאינו משמש באורים ותומים לא עדיף מנביא ת"ל שמע נא יהושע ובבית שני הוה וכבר פסקו אורים ותומים (קודם): משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים. וה"ג איתא במסכת נזיר ר"פ כהן גדול משוח בשמן המשחה ומרובה בגדים משוח בשמן המשחה עדיף דמביא פר הבא על כל המצות אבל מרובה בגדים לא. ותימה האיך הוה כ' כהנים גדולים כאחד. י"מ שאירע טומאה לכהן משיח. אחר שגנו ישאיהו המלך השמן המשחה (ואינו) [ומינו] מרובה בגדים לשמש תחתיו. ולא נהירא דא"כ ה"ל למכתב משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים שעבר דאמרינן מרובה בגדים קודם למשיח שעבר ועוד דהתם בנזיר ה"ל למימר משוח בשמן המשחה עדיף דחזי לעבודה ומרובה בגדים לא חזי לעבודה דקאמר התם מרובה בגדים ומשיח שעבר מרובה בגדים עביד עבודה ואילו משיח שעבר לאו בר עבודה הוא דאינו ראוי לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט. ופי' הרב ר' משה מאוברא דכגון [שגלה או] שחלה כה"ג ואוקמו אחר תחתיו וכיון ששימש ימים רבים בכה"ג מסתמא אין מעבירין אותו אף כששב או שנתרפא דדוקא באירע קרי שהשני אינו משמש אלא לפי שעה חזור ראשון לעבודתו: **מרובה בגדים קודם** למשיח שעבר. כגון שאירע קרי לכה"ג קודם שגנו שמן המשחה ומשחו אחר תחתיו ומת כה"ג ומינו אחר תחתיו אחר שגנו שמן המשחה. ומה שלא מינו משוח שעבר (אע"פ) [אפשר] שהאחר נתחכם ונתעלה יותר או שמא ע"פ מלך מינוהו כמו שמצינו שהיו נתמנים עפ"י מלך בבית שני כדבור דמים (יומא דף ח: יח. יכמות סא.): **אביא** להו לענין טומאה סגן ומשוח מלחמה איזו מהן קודם. הך בעיא איתא נמי בנזיר בריש כ"ג ואין (וכתב) [כתוב] שם לענין טומאה. אלא סגן ומשוח מלחמה מאי. ומשום דקאי אמתניתין כה"ג ונזיר שהיו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה ר' אלעזר אומר יטמא כה"ג ואל יטמא כה"ג. ועל' קאי הבעי' משוח מלחמה וסגן מאי. אבל הכא מתניתין בקדימה להחיותו איירי ומשום הכי הוצרך לפרש לענין מאי (והא דלא מבעיא) [ופשיטא] ליה לענין החיותו משוח מלחמה קודם לפי שהוא ראש ערכי מלחמה וחיי ישראל תלוין בו אבל לענין טומאה מספקא ליה אי סגן עדיף לפי שהוא מזומן לשמש תחת כה"ג:

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פ"ט מהל' ממרדין ומוסיפין הלכה ז:
נב ב מיי' שם הל' י:
נג ג מיי' שם הל' מ:
נד ד ה ו ז מיי' שם הלכה ז:
נה ח ט י מיי' שם הל"ט:
נו כ טוש"ע יו"ד סי' רנב סעיף ח הסג"ס:
נז ל מיי' פ"מ מהל' מחנות עכו"ם הל' טו סמג עשין קפב טוש"ע יו"ד סי' רנח סעיף מ:
נח מ נ מיי' וסמג שם טוש"ע יו"ד סי' רנב סעיף ח:
נט ס מיי' פי"ב מהל' מלכים הלכה ל טור שו"ע יו"ד סי' רמב סעי' לה וסי' רנב ס"ע:
ס ע מיי' שם הלכה ב ופ"ה מהל' מ"מ הלכה ל סמג עשין יב טור שו"ע יו"ד סי' רמב סעיף לד וסי' רנב סעי"ט:
סא פ טור שו"ע יו"ד סי' רנב סעיף ט:
סב צ הכל כמיי' פ"ד מהל' כלי מקדש הלכה יט:
סג ק מיי' פ"ג מהל' אבל הלכה ט:
סד ר מיי' פ"מ מהל' מחנות עכו"ם הלכה ח סמג עשין קפב טור שו"ע יו"ד סי' רנא סעיף ט הגה"ר ש [מיי' שם הל' יח ופ"ג מהל' תלמוד תורה הל' ב טוש"ע י"ד סי' רמו סעי' טו בהגה]:

מוסף רש"י

והקריב את אשר לחטאת ראשונה. כשמיעת הקול כתיב (זבחים צ:). **ואת השני.** כתריב **דהכא** קרא כתיב בשבועה נעור ומעילה דעיקן כיון דהאי שני עולה מעלת הוה לאשון (פסחים נפ:). זה בנה אב. הכנין הזה בנה הכתוב אב ללמד לכל מעלות שיקדמו לעולות הבאות עמהן (שם) תלה הכתוב הקדמתו בשביל שם מעלת (זבחים צ:). **וקי"ל דאפילו חטאת העוף בו'.** בזבחים בפרק כל התדיר דהאי כנין אב לא אינטריך אלא לחטאת העוף הבאה עם עולת בהמה כגון יולדת עניה שמביאה עולתה בהמה וחטאתה עוף, שמקדים חטאת לעולה (פסחים נפ:). **לחטת כתיב.** בפרשת אלה לך והיה אם מעיני הערה עשתה בשגגה ונו' וכתיב התם ושעיר אחד לחטאת חסר ת' לומר שאינו בשאר חטאות, שכל חטאת שבתורה הבאה עם עולה חטאת קודמת חוץ עולה קודמת (זבחים צ:). **כמשפט כתיב.** בהיות קרא ומנחתו ונסכו כמשפט משמע כמשפט סדר מקרבו כך סדר עבודתו, ופר כריש כתיב (שם). **והתניא משוח מלחמה קודם לסגן.** דמשמע לכל דבר קודם לו דאיהו עדיף טפי (נזיר מז:). **מבחר הלמדי חכם קודם בו'.** לפתות לאשון ולברך לאשון (סוטה ד:).